

Elżbieta Jeżewska

Portret Józefa Konopki

Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach 25, 340-341

2010

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ELŻBIETA JEŻEWSKA

PORTRET JÓZEFA KONOPKI

Franciszek Streitt (1839-1890)

Portret Józefa Konopki (1818, Modlnica –1880, Mogilany), 1865

Olej / płótno, 151x111 cm

MNKi/M/340

Do portretu Franciszek Konopka pozował młodemu malarzowi Franciszkowi Streittowi jeszcze w czasie jego nauki w krakowskiej Szkole Sztuk Pięknych; później Streitt uzupełniał studia artystyczne w Wiedniu, następnie w Monachium, gdzie od 1871 zamieszkał na stałe.

Konopkę widzimy w jego siedzibie, do której kilkakrotnie zapraszał artystę („dwory” polskie w XIX wieku traktowały artystów-portrecistów, zgodnie z wcześniejszą tradycją bardzo gościnnie, podobnie jak tzw. rezydentów), stąd na portrecie

Il. 1. *Portret Józefa Konopki*

widniejsze sygnatura malarza znacząca zakończenie prac malarskich co do dnia: *Franciszek Streitt malował w Tomaszowicach 5 Grudnia R. P. 1865*. Portret jest typowy dla akademickiej szkoły krakowskiej XIX wieku, postać została oddana realistycznie, mocny światłocień modeluje ją wydatnie, a równocześnie wyraziście oddane są szczegóły stroju osoby i wielu przedmiotów gabinetowego wnętrza wokół modela.

Józef Konopka zasługuje na uwagę. Syn ziemianina Tadeusza i Antoniny z Podlewskich był absolwentem znanych krakowskich szkół: Gimnazjum św. Anny, Liceum św. Barbary, następnie Wydziału Filozoficznego i Wydziału Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracował w Sądzie Najwyższym Rzeczypospolitej Krakowskiej. Był także posłem na sejm (zabór austriacki) i publicystą. Jako „syn Ziemi Krakowskiej” pasjonował się historią Polski i etnografią (gościł Oskara Kolberga). Jego obywatelska postawa i zainteresowania intelektualne mają odbicie na prezentowanym portrecie. Widzimy go w polskim stroju patriotycznym z ozdobnym pasem przy szabli, z sygnetem, w gabinecie własnego dworku w Tomaszowicach koło Modlnicy (okolice Krakowa), pełnym książek, z okazałym zegarem, przy kronice *Jan III* [Sobieski].

Obraz brał udział w wystawach muzealnych o znaczeniu ogólnopolskim, m.in.: *Tempus tene. Zegary mechaniczne w Polsce* w Muzeum Okręgowym w Toruniu w 2000 – ze względu na wspomniany motyw zegara w tle portretu; *Artyści ze szkoły Jana Matejki* (ekspozycja uwzględniała historię krakowskiej SSP) w Muzeum Śląskim w Katowicach w 2004, a ostatnio (2009) w Muzeum Narodowym w Krakowie w ekspozycji *Sarmatyzm. Sen o potędze* i opublikowany w katalogach tych pokazów.

Elżbieta Jędruska

LITERATURA:

Polski Słownik Biograficzny 1967/1968, s. 568-569

A. Oborny, *Kronika muzealna 1978. Nowe eksponaty (...)*. Konopka Józef; *Malarstwo*, w: Rocznik Muzeum Narodowego w Kielcach, 12: 1982, s. 408; K. Jarmuł, *Artyści ze szkoły Jana Matejki*, [katalog wystawy Muzeum Śląskiego w Katowicach], Katowice 2004, s. 181; *Tempus tene. Zegary mechaniczne w Polsce* [katalog wystawy Muzeum Okręgowego w Toruniu], Toruń 2000, kat. B-33, il.; *Sarmatyzm. Sen o potędze* [katalog wystawy Muzeum Narodowego w Krakowie];

Red. B. Biedrońska-Słota, Kraków 2010, s. 194, il.

AFRODYTA I ADONIS

Malarz nieokreślony – klasycysta (francuski?)

Afrodyta i Adonis, przełom XVIII/XIX w.

Olej / płótno, 200x146 cm

MNKi/M/1735